

Múzeumi hónap

Hogy minden vészharangot kongató híresztelések ellenére a mi múzeumaink nem holmi porosodó tárgyak tárházai, hanem a tudomány és a közművelődés mozgékony, aktív intézményei, mi sem bizonyítja jobban, hogy immár tizenegyedik alkalommal veszi kezdetét ma, október 1-én, országsszerte a múzeumi és műemléki hónap.

A nemrég elhunyt nagyszőrű magyar művész, Kondor Béla emlékkiállításával veszi kezdetét a múzeumi hónap Csongrád megyei rendezvénysorozata. A múzeumi hónapot október 4-én, szombaton délután 5 órakor nyitja meg Hantos Mihály, a megyei tanács elnökhelyettese, a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában, majd a Kondor-emlékkiállítás dr. Németh Lajos művészettörténész beszédével nyílik meg. A másik jelentős képzőművészeti rendezvényre, a XXII. Vásárhelyi Oszá Tériát megnyitására a hőmezővársárhelyi Tornya János Mú-

zeumban október 5-én délután kerül sor. A kiállítási programból kiemelkedik még Kornis Péter néprajzi tárgyú fotóinak kiállítása a Közművelődési Palota kupolájában és az Elő Galéria alapító anyagának bemutatása a DELEP-nél.

A szegedi múzeum munkatársai érdekesnek ígérkező előadásokkal járulnak hozzá a sokrétű programhoz. Különös eseménye lesz az akciósorozatnak a múzeumi hangversenyek újabb programja: október 6-án, hétfőn este 6 órakor a szocialista brigádok tagjai a múzeum Galériatermében többek között Händel-, Schubert- és

Liszt-műveket hallhatnak a zeneművészeti főiskola szegedi tagozata hallgatóinak előadásában. Ismét megrendezik — a múzeumi hónap idején pénteki napokon 10 órától a néprajzi kiállítóteremben — az immár hagyományos filmvetítéseket, melyeken néprajzi, régészeti, természettudományi és képzőművészeti tárgyu alkotások kerülnek közönség elé. Szocialista brigádok tagjai és egyetemi hallgatók részére tárlatvezetéssel egybekötött filmvetítéseket rendeznek a Kondor-emlékkiállításán, ahol bemutatják a televízió Kondor Béláról készített portréfilmjét. A Csongrád megyei hagyományos néprajzi és nyelvjárási gyűjtőpályázatának eredményhirdetésére is a múzeumi hónap keretében kerül sor, október 15-én.

Zenei világnap

Ismét játszik a domban Lehotka Gábor

A világ minden táján, Szegeden is október elseje a zenei világnap. Yehudi Menuhin, a világhírű hegedűművész felhívással fordult a zeneművész szövetségekhez, tekintse ezt a napot a muzsika egyetemes társadalmi ünnepeként, melyben a különböző társadalmi berendezettségű országok békeösszejáratása, egymás kölcsönös tisztelése fejeződik ki. Ma délután 4 órakor Müller Józsefné, a megyei tanács művelődésügyi osztályának vezetője mond ünnepi beszédet a Bartók Béla Művelődési Központban megrendezendő koncerten, s a nap folyamán még két hangverseny emlékeztet meg a zenei világnapról. A felsőoktatási intézmények közös koncertje este 6 órakor kezdődik az egyetem Dugonics téri aulájában, 8 órától pedig Lehotka Gábor orgonaszót hallhatja a közönség a domban, ahol Vaszy Viktor vezényletével közreműködik a Zenebarátok Kórusa is.

Lehotka Gábor gyakori vendége a szegedi dílmunkáértéknek, ezúttal Liszt-műsört játszik. A filharmonia szegedi kirendeltségének Klauzál téri irodájában arról beszélgettünk a kitűnő művésszel, hogy neki személyesen is jelentős érdemei vannak a szegedi orgonakoncertek páratlan népszerűségében.

— Ebben a vidéki városban szerepeltem legtöbbször, tizenkét esztendeje vagyok a filharmonia szólistája, ebből épp tíz esztendő "sajátított ki" Szeged — legnagyobb örömmre. Előfordult, hogy évente háromszor is visszahívtak, úgy tapasztaltam, nagy lelkesedéssel, szeretettel fogadnak, s ha jól emlékszem, tíz esztendeje éppen az én koncertemmel kezdődött meg Szegeden ez a páratlan hangversénysorozat a domban.

— Véleménye szerint, mi az orgonakoncertek népszerűségének titka?

— Inkább arról beszélnék, hogy Szegeden mi. Kulturált város, a légkör, az emberek művészetszeretete érzelmvilágukat a szép felé vonzza. Pontosan nem lehet megmondani persze, komplex dolgról van szó, melynek blyan járulékos elemei sem lebecsülhetők, mint a dóm, az építészeti alkotás, ahol az ország legnagyobb orgonája szólal meg.

— Valóban szeretjük főszófokú jelzőkkel ellátni a dóm orgonáját, megítélése szerint hol a helye Európában?

— Építésekor, a századforduló után, a nyolcadik volt, azóta fölfelelően hátrébb szorult a sorrendben, bár azt is meg kell mondanom, má-

mar nem divat ilyen hatalmas méretű hangszereket készíteni. Az orgona művészi nagysága ugyanis nem a mennyiségi nagyságtól függ. Érzésem szerint ebben a templomban fele ekkora elég volna, egy ötvenregiszteres francia típusú orgona.

— Gyakori visszatérései miatt is, úgy ismerjük, kitűnően érti a szegedi hangszert, "nyelvet".

— Valószínűleg azért, mert úgy használom, ahogyan kinnálja magát. Nagyon szeretik itt játszani, bár őszintén szólva a kis orgonák híve vagyok, ahol áttekinthetőbb hangzik a zene.

— Tanít a budapesti Bartók Béla zeneművészeti szakfőiskolában, évente húsz "kötelező" filharmoniai koncertet ad Magyarországon, a külön meghívások további elfoglaltsága mellett külföldön is gyakran vendég szerepel.

— Igyekszem takarékosan bánni az idővel, ezért a külföldi meghívásokat szelektálom. Viszont letagadhatatlannak vannak kedvenc országaim, városaim, orgonáim, ahová rendszeresen visszavisszatérek, nem tudok ellenállni a csábításnak. Így szívesen játszom szocialista

országokban, előszeretettel a Szovjetunióban, Rigában, Vilniusban, s újabban Novoszibirszkben, ahol olyan orgonákat találhatok, amelynekért idehaza is harcolok. A Szovjetunióban az 1802-ben épült rigai orgona tetszik a legjobban, itt mindig két koncertet adok egymás után. Am szívesen vállalom franciaországi koncerteket is, az orgonakultúra egyik nagy, egyéni stílusú hazájában. Csak harmadszorban említeném az északi országokat, ahol érzésem szerint a közönség kevésbé művészetkedvelő, mint hazánkban.

— Albert Schweitzer találatlan mondta, az elektromos berendezéssel működő orgonán a művész távirati úton érintkezik hangszereivel. Lehotka Gábor köztudomásúan megállította az orgonaeptésnek is.

— A barokk orgonát fölváltó elektromos hangszert művésziileg nem változtatta be a hozzá fűzött reményeket. Így érhető, ha Európa-szeretete ismét divatba jött visszahozni a barokk hangszereket. Nálunk sem lehet figyelmen kívül hagyni ezt az igényt, Vácra például már neobarokk orgona készül.

I. N.

Kettős bemutatóval indul a színi évad

Holnapután kezdődik Szegeden az idel színi évad. A premiereket hagyományosan megelőző nyugdíjas bérletközönsége természetesen már korábban láthatja azt a két bemutatót, melyek a szó legszorosabb értelmében az utolsó pillanatokban kerültek a műsornaptárba: Tennessee Williams drámáját, Az ifjúsg szép madarát, valamint Lehár Ferenc operettjét, A mosoly országát. Rendhagyóan indult az idei szezon, a Kisszínház átadása körüli huzavonák megviseltek a színészek idegeit is. Az évadnyitói társulati ülésen betervezték a műsört, mely keretbe került a színi évadra még ma sem lehet kész — annak függvénye: egy vagy két épületben játszanak. Most, hogy nagy vonalakban tisztázódott, az évad második felére számíthatnak a Kisszínházra, csupán fél évad elképzeléseiről adhatott tájékoztatást Gíriéz Mátyás, a Szegedi Nemzeti Színház igazgatója.

Amikor tegnap délelőtt fölkerestük a színházban, szabadkai küldöttséget várt. A határmenti jugoszláviai városban közelesem ünnepli fennállásának 30. évfordulóját a magyar színház, s novemberre nagyszabású fesztivált készítenek elő, ahová valamennyi jugoszláviai és külföldi partnert meghívunk, azon társulatokat — köztük a szegedit is — melyekkel vendégjátékokat bonyolítottak le. A Szegedi Nemzeti Színház Peter Hacks A lóbaszti csata című drámájának sikeres előadásával utaznak.

— Váratlanul került a szegedi évadnyitói műsorára Williams drámája.

— Eredetileg az ember tragédiájával szeretnénk volna nyitni a Kisszínházat — magyarázta az igazgató — Am két prózabemutatót csak abban az esetben tudunk volna előkészíteni, ha már nyáron elkezdjük a próbákat, ezért módosítottuk a programot úgy, hogy közben nyitva hagyjuk a lehetőséget, bármely pillanatban számoljunk a Kisszínház létevel. Tennessee Williams igazgatóig a mai kor embere, sokáig gondolkodtam, hogy kipraktoljam, ezt a drámáját a város ifjúsgának ajánl-

juk. Példabeszéd: a valódi érzelmeket nem szabad tisztességtelenségekre váltani. A darabot, természetéből fakadóan, viszonylag rövid idő alatt előadásra kész állapotba lehet hozni, ezért is döntöttünk mellette.

— A mosoly országát követően váratlan meglepetést ígér a Play Strindberg, Básti Lajos vendég szereplésével.

— Miután a színházépületek rekonstrukciójának hulláma egyszerre érte a hazai színházi életet, s átépítésre beztártak a fővárosi Katona József Színházat is, Básti Lajos ajánlotta föl sikeres előadásukat. Azt hallotta, Szegeden remek adottságokkal rendelkező kamaraszínház nyílik, úgy érzi, sok minden maradt még a fővárosi produkcióban. Háromszemélyes darab, s őszintén szólva átégett bennünket a nehézségeken, annál is inkább, mivel el tudjuk képzelni a nagyszínházi épületben éppúgy, mint a kamarában. Amelybe, ha megnyílik, s Dürrenmatt drámájának előadásai még nem futnak ki a nagyszínházban, az ember tragédiájának díszbemutatója után átvihető. Ajándéknak szánjuk a szegedi közönségnek, s hogy ízelítőt kapjanak a budapesti előadásról is, Marton Endrét, a budapesti Nemzeti

Színház igazgatóját kértük föl a rendezésére, aki örömmel vállalta. A díszleteket és jelmezeket Gyarmathy Agnes tervezte, s Básti Lajos partnerei szegediek lesznek, Bartha Mária és ifj. Ujlaky László. A nagyszínházi épület stúdiójában továbbra is játszunk a Marat halálát, s ide tervezünk még új darabot, a csehszlovák Oldrich Daneknek a heródesi gyermekgyilkosságokról áttételesen szóló darabját, a Negyven gazfickó és egy ma született bárányt. A mosoly országát követő operettbemutató minden valószínűség szerint a Marica grófnő lesz. Viszont komplett az operaszegély programja. Az október 24-i premier, a Figaró házassága után januárban mutatjuk be Puccini Manon Lescaut-ját, majd Sosztakovics Orr című operáját. Örömmel mondhatom, az évad eleji megpróbáltatások ellenére rendkívül fogalmas a szervezőirodánk, s egyelőre kitűnő eredményekkel folyik a bérletezés. A nyomdának viszont mi is ki vagyunk szolgáltatva, hogy mást ne mondja, az Egerből jó fél éve megrendelt belépőjegyek sem érkeztek meg, így idénykezdetre a tavalyi cédulákat kézzel kellett átírniok a szervezőknek.

N. I.

Az édes-szép madár

A rendező monológja

Az ifjúsg édes madara... — bizonyára sok mozinező emlékeztetében feljéződnek a híres amerikai film képsorai. Ezért is furcsálhatja a színházi plakátot böngező szegedi, hogy Tennessee Williams immár világhírű darabját, melyet évadnyitói bemutatóként tűzött műsorára a Szegedi Nemzeti Színház, az ifjúsg szép madara címmel hirdetik. A magyarokat egyszerű: a művet hazánkban Orkény István fordításában játsszák, aki ilyen címmel tette közzé a Nagyvilág egyik 1964-es számában. Veszprémi és budapesti siker után most a szegedi színházlátogatók előtt játszódik majd Chance és Alexandra drámája. Szűcs János, az előadás rendezője szinte hangosan gondolkodva mondja el a színpadra állító monológját.

Amikor megkaptam Tennessee Williams drámáját, éreztem a feladat nehézségét. Egy más társadalmi berendezettségű országban született, kritikai élű drámához kellett hozzátenni egy fiatal magyar rendező magánvéleményét anélkül, hogy kilátáson a lóláb, hogy erőszak tétel tegyen a művön. Társadalmastani kellett az előadást, erőteljesebb kontúrokkal megrajzolni, hogy

milyen kornak, milyen társadalomnak terméke a darab középpontjából álló beltérjes, kiütatlan, eseklyvesre képtelen életforma. Miért van az, hogy aki mást akar, aki kilóg a sorból, az elvész. Tennessee Williams előszörban a két főhősre koncentrált, így az emittett szál meglehetősen elnagyolt, ennek kihegyezése, érzékeltetése a rendező dolga. Művészekről szól a darab, s én művészek vagyok. Férfioursról, s én férfi vagyok, arról a korosztályról, melynek én is tagja vagyok.

A színészek számára oly gazdagodan arnyalt főszerepeket Fogarassy Mária és Körtevényessy Zsolt játssza. Mindkét színésznek szerepálma Alexandra, illetve Chance figurája. Fogarassy Mária évektel elzött már találkozott a szereppel, az új találkozás sok szépséget rejthet. A szegedi színház három új művésze, Kemény Eszter, Horváth István és Nagy Zoltán is ebben a darabban mutatkozik be a város publikumának. A jelmezek szintén újonnan szerződött tervező, Vágvölgyi Ilona képzeletében születtek. A díszlet Sándor Lajos munkája. Evadnyitói bemutató október 3-án, pénteken este 7 órakor.

T. L.

Diplomák idős pedagógusoknak

Evénté egy alkalommal világba öltözik a Pedagógusok Szakszervezete Szeged városi bizottságának klubhelyisége. Bensőséges ünnepség keretében köszöntik ilyenkor azokat a nyugdíjas tanítókat, tanító- és óvónőket, akik 50—60—65 éve szerezték meg pedagógusi oklevelüket. A tegnap, kedden délelőtt tartott ünnepségen ott volt Szántó Tivadár, az MSZMP Szeged városi bizottságának munkatársa, Borsos László, a Pedagógusok Szakszervezete városi bizottságának elnöke és Fabula Andrásné, a Pedagógusok Szakszervezete városi bizottságának titkára. Jelen voltak az idén nyugdíjba vonult, 25 éves oktató-nevelő tevékenységükért Pedagógus Szolgálati Emlékéremmel jutalmazott pedagógusok is.

Szeged város ifjúsga nevében a Rokusj általános iskola úttörői énekszámokkal, verssel és virággal köszöntötték az ünnepeltet. Ünnepi beszédében Forgó Pál, a városi tanács vb. művelődésügyi osztályának vezetője méltatta a hosszú időn át nehéz körülmények között tevékenykedő pedagógusok munkáját, majd átadta a jubileumi diplomákat.

Somogyi Karolyne felvétele

A kiüntefettek egy csoportja

A vas oklevelet Vida László tanító és László Mihályne óvónő vette át. Gyémántdiplomát Dudás Adrienne tanító és Molitorisz Lajosné tanárnő kapott. Aranydiplomával jutalmazták: özv. Geosényi Gyuláné, Juhász Antalné és Gátsfalvi Kristófné tanítóknak, Padala Aladárné és Bazzó Antolné óvónőket,

valamint Urbán János tanítót. A Pedagógusok Szakszervezete Országos Központjának emlékjelvényét Gruber Annától, a Pedagógusok Szakszervezete megyei bizottságának tagjától vették át az ünnepeltet.

A pedagógusok nevében Vida László meghatóttan köszöntte meg a kiüntefeteket,

Közlekedési balesetek

Csikós János 22 éves, Szatymaz, III. kerület 75. szám alatti lakos ittas állapotban, levezgázatlan motorkegépárral és gépjárművezetésre jogosító vizsga nélkül vezetett Forráskút és Balástya között, és fának ütközött. Utasa volt Dékány Ferenc 25 éves, Balástya, Tanya 96. szám alatti lakos. Csikós életveszélyes, utasa súlyos sérülést szenvedett. Az anyagi kár mintegy 5 ezer forint.

Szegeden, a Dorozsmai út 33. számú ház előtt ittas állapotban gyorsajtás következtében felborult motorkegépárral Agócs Mihály, Szeged, Ingovány utca 7. szám alatti lakos és sérüléseket szenvedett.

Halálos kimenetelű közlekedési balesethez riasztották a Csongrád megyei Rendőrfőkapitányság balesetvizsgálóit, a Szeged és Algyő közötti útszakaszra. Dr. Stumpf Gábor, Szeged, Csanádi utca 15. szám alatti lakos kölcsönvett személygépkocsival haladt Szeged felé, ittas állapotban. A volán mögött elaludt, a gépjárművel az útpadkára sodródott, majd arokba hajtott, és fának ütközött. A baleset következtében a helyszínen meghalt a gépkocsi tulajdonosa, Babinszki Mihály 22 éves, Szeged, Csanádi utca 15. szám alatti lakos, és sérüléseket szenvedett dr. Stumpf Gábor. A gépjárműben teljes, mintegy 80 ezer forintos kár keletkezett.